



Nunatsinni nakorsaanerup ukiumoortumik nalunaarusiaa 2016

Kapitali 10. Kræfti

Kalaallit Nunaanni kræftimik nappaataagajunnerusartut qulit arlaannik nappaatillit amerlassusaat titartaganngorlugu takussutissiami 1-imi takuneqarsinnaavoq. 2014-imi kræftimik nappaataagajunnerusut tassaapput angutini puakkut, inalugarsuakkut erlukkut aqajaqqullullu kræfteqarneq. Arnani puakkut tulliulluni iviangikkut kiisalu inalugarsuakkut erlukkullu kræfteqarneq akulikinnerupput.

2014-imi kræfteqarnerup toqussutaasarnera takussutissiami 2 mi takuneqarsinnaavoq. Angutit arnallu akornanni puakkut kræfteqarnermik toqquteqartut amerlanersaapput.

Tabelimi 1-imi takuneqarsinnaasutut 75-iliitinnani kræftmik nappaatit assigiinngitsut taakku pingasut arlaannik toqquteqarsinnaaneq puakkut kræfteqarnermi angutini 9 %-iulluni arnanilu 8,2 %-iulluni annertunersaavoq. Kalaallit Nunaanni puakkut kræfteqarnerup taama annertutigisumik atugaanera taamaaginnassappat angutit quliugaangata ataatsip pallingajattut 75-iliitinnatik puammikkut kræfteqalersinnaanerisa ilimagineqarsinnaaneraniq isumaqarpoq. Massakkorpiaq arnat taamaalisinnaanerat annikinnerulaarpoq.

Tamatuma saniatigut 75-iliitinnani (kræftimik toqquteqarnerit tamakkerlugit) puakkut-inalugarsuakkut erlukkullu kræfteqarnermut sanilliullugu arnat akornanni iviangikkut kræfteqarnermik toqquteqarsinnaanerup 2010-miit 2014-imut appasinnera tabeli 1-imi takutinneqarpoq. Akerlianilli 75-iliitinnani angutini 9,3 %-iulluni arnanilu 7,8 %-iulluni puakkut kræfteqarnermik toqquteqarsinnaaneq qaffasippoq.

Tabeli 2 (angutit) aamma 3 (arnat) naapertorlugit 2010-miit 2014-imut Kalaallit Nunaanni puakkut kræfteqalersarneq Danmarkimut Savalimmiunullu sanilliullugu annertuneruvoq. Kisitsit piffissami tamatumani ukiuni taakkunani tallimani kisitsisinik agguaqatigiissitsineruvoq. Taamaalillutik ass. 2010-miit 2014-imut angutit 1.000.000-iuppata ukiut tamaasa 1344-it puammikkut kræfteqalersarput. Assersuutigalugu angutini savalimmiormiuni kisitsit taanna 382-iuvoq. Piffissami tamatumani Danmarkimut Savalimmiunullu sanilliullugit kalaallit arnartaanni illissap paagut kræfteqalersarneq akulikinnerpaavoq. Tamatuma saniatigut Kalaallit Nunaanni angutini issuklut quullu aqqutaani qinersikkut kræfteqarneq qaqutigoorpoq arnallu iviangimikkut kræfteqalersut akuttullutik. Kalaallit angutitaat arnartaallu milammikkut kræfteqalersut akuttunerpaapput.

Pujortarneq/tupatorneq Kalaallit Nunaanni puakkut kræfteqalersarnermut patsisaasut pingarnersaraat. Ukiut kingulliit 20-it ingerlaneranni Kalaallit Nunaanni tupatortut ikilerialaarput, Kalaallit Nunaannili inersimasut qulit akornanni arfinillit missaat suli tupatortuupput, tamannalu nunanut allanut sanilliullugu annertoqaaq.

Innuttaasut peqqissusaannik misissuisitsinerni kingullerni arnat angutillu amerlaqatigiingajattut tupatortuunerarput. Ukiorpasuarini tupatoreermermi puakkut kræfteqalersoqartarmat ukiualuit qaangiuppata arnani puakkut kræfteqalersut angutini kræfteqaler-

sutut amerlatigilernissaat naatsorsuutigineqassaaq. Taamaammat tupatortut ikilisinniarlugit pingaartumillu inuusuttut tupatulinninnissaat anguniarlugu annertuumik iliuseqarnissaq suli pisariaqarpoq. Tupatorneq puakktu kræfteqalernerup saniatigut peqqis-sutsikkut ajornartorsiutinik allanik amerlasuunik pilersitsisarpoq.

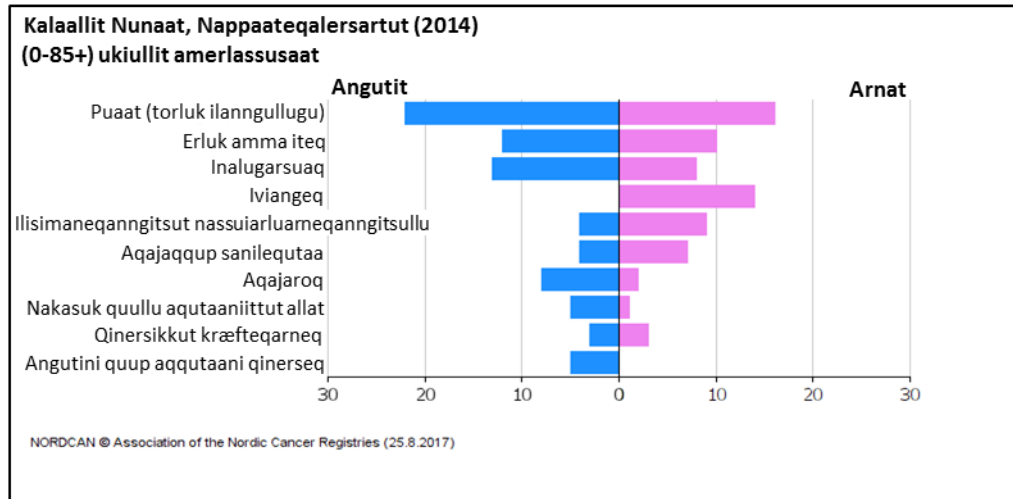
Tabelimi 3-mi takuneqarsinnaasutut Nunanut Avannarlernut sanilliullugit Kalaallit Nunaanni arnat illissap paagut kræfteqalersinnaanerata annertuvoq. Kræfti taanna pingaarnertut tappiorannartumik virusimik (HPV-virus) atoqatigiinnikkut tuniluut-tartumik patsiseqarmat taamatuttaaq pitsaaliorneqarsinnaavoq

Kræfti pillugu annertunerusumik paasiniaaqqissaarnissamut saniatigut soqutiginnittut NORDCAN-ip nittartagaanut: <http://www-dep.iarc.fr/NORDCAN/DK/frame.asp> innersuunneqarput.

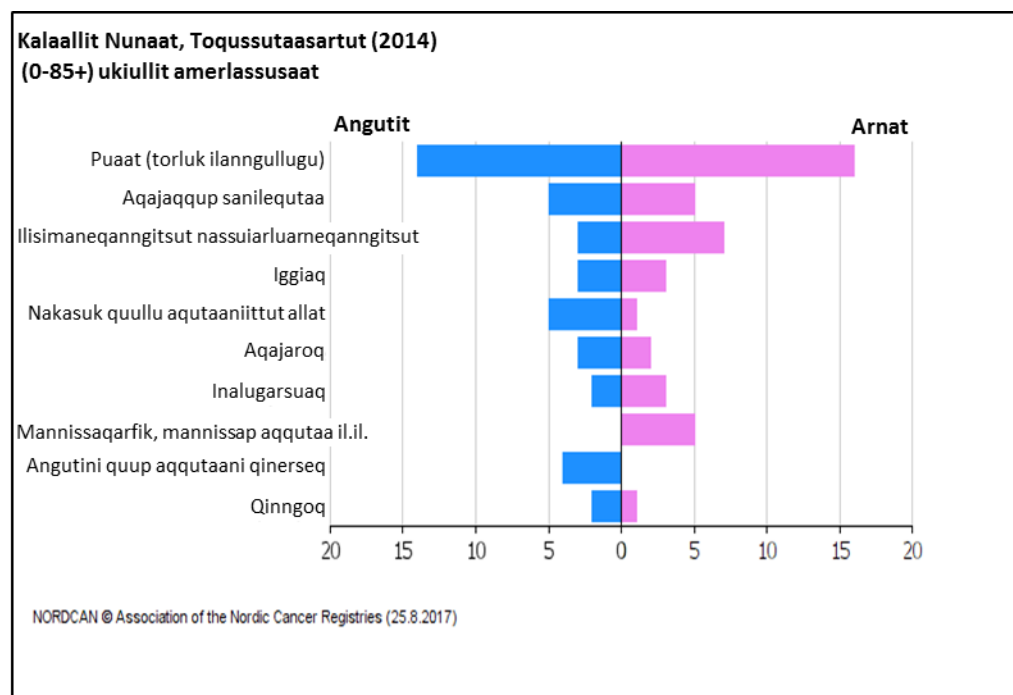
Nunanut Avannarlernut tamanut assersuussineq NOMESCO-p ukiumoortumik naluna-arusiaani "Health Statistics for the Nordic Countries 2016"

<http://nowbase.org/da/publications> nassaassaavoq.

Takussutissiat



Takussutissiaq 1. Kalaallit Nunaanni angutini arnanilu kræftimik nappaataasartuni atugaanerpaat qulit arlaannik nappaateqalersut amerlassusaat (2014).



Takussutissiaq 2. Kalaallit Nunaanni kræftimik nappaataasartuni angutini arnanilu atugaanerpaat qulit akornanni toqussutaasartut (amerlassusaat) (2014).

Tabelit

Tabeli 1. Kalaallit Nunaanni angutini arnanilu 2010-miit 2014-imut kræftimik nappaatini pingasuni kisitsisit pingaarnersiukkat

	Puakkut: Angutit (Arnat)	Inalugarsuakkut- erlukkut: Angutit (Arnat)	Iviangikkut: Angutit (Arnat)
Ukiumut nappaateqalersartut 2010-14	25(19)	12(13)	0(15)
Kræftimik nappaateqalersartunut tamanut sanilliullugit, %	25,5(19,1)	12,8(13,3)	0(15,5)
75-iliitinnani nappaateqalersinnaaneq, %	9,0(8,2)	3,8(5,5)	0(5,0)
Ukiumut toqusartut, 2010-2014	23(18)	4(7)	0(3)
Kræftimik toqussuteqartartunut tamanut sanilliullugit, %	36,8(32,1)	6,9(12,9)	0(6,8)
75-iliitinnani kræftimik toqussuteqarsinnaaneq, %	9,3(7,8)	1,1(2,6)	0(1,7)

Najoqqutaq: Nunatsinni
Nakorsaaneqarfik, NORDCAN

Tabeli 2. Angutit 1.000.000 -iugaangata Danmarkimi, Kalaallit Nunaanni Savalimmiunilu kræfteqalersartut (ukiuinut immikkoortitikkat, Nordisk population 2000)

	Katillugit ¹	C62 Issuit	C61 Angutip quuata aqqutaani qinerseq	C16 Aqajaroq	C18-21 Inalugarsu -aq erlullu	C25 Aqajaqqup sanilequtaa	C33-34 Puaat	C43 Milakkut kræfteqaler neq
Danmarki								
2005	5 661	103	1 249	140	845	172	856	239
2010	6 099	92	1 445	139	887	177	831	303
2013	5 959	100	1 408	115	858	149	746	313
2014	6 293	103	1 460	139	992	161	791	339
Savalimmiut								
2005-09	3 888	189	1 282	91	611	162	322	108
2010-14	3 923	103	1 095	129	663	199	382	86
Kalaallit Nunaat								
2005-09	4 878	87	503	224	702	294	2 225	29
2010-14	5 145	21	385	325	839	245	1 344	57

Najoqqutaq: Nunani Avannarlerni kræftimik nappaatilinnik nalunaarsuiffik, GL, NORDCAN. Tabeli NOMESCO-p ukiumoortumik nalunaarusiaanit”Health Statistics for the Nordic Countries 2016” tigusaavoq.

Tabeli 3. Arnat 1.000.000 -iugaangata Danmarkimi, Kalaallit Nunaanni Savalimmiunilu kræfteqalersartut (ukiuinut immikkoortitikkat, Nordisk population 2000)

	Katillugit ¹	C50 Iviangeq	C53 Illissap paava	C16 Aqajaroq	C18-21 Inalugarsu -aq erlullu	C25 Aqajaqqup sanilequtaa	C33-34 Puaat	C43 Milakkut kræfteqaler neq
Danmarki								
2005	4 894	1 350	148	57	628	133	619	268
2010	5 357	1 619	126	56	647	139	679	324
2013	5 245	1 469	129	49	630	138	672	358
2014	5 329	1 461	144	53	730	132	641	384
Savalimmiut								
2005-09	3 387	818	151	105	527	103	252	287
2010-14	3 094	863	105	73	461	98	238	90
Kalaallit Nunaat								
2005-09	4 616	506	330	143	574	220	953	32
2010-14	5 156	706	239	204	743	222	1 175	55

Najoqqutaq: Nunani Avannarlerni kræftimik nappaatilinnik nalunaarsuiffik, GL, NORDCAN. Tabeli NOMESCO-p ukiumoortumik nalunaarusiaanit "Health Statistics for the Nordic Countries 2016" tigusaavoq.